

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI
Próbna Matura z OPERONEM

Język polski
Poziom podstawowy

Listopad 2013

Część I – rozumienie czytanego tekstu *Wielozadaniowi*

W niniejszym schemacie oceniania zadań otwartych są prezentowane przykładowe poprawne odpowiedzi. W tego typu zadaniach należy również uznać odpowiedzi ucznia, jeśli są inaczej sformułowane, ale ich sens jest zgodny z podanym schematem, oraz inne poprawne odpowiedzi w nim nieprzewidziane.

Nr zadania	Odpowiedzi	Liczba punktów
1.	1 pkt – właściwe określenie problemu, przed którym stanęli eksperci w dziedzinie marketingu i wskazanie rozwiązania tego problemu Przykładowa odpowiedź: problem: eksperci dostrzegli, że rozwój rynku konsumpcyjnego napotyka na nieprzekraczalne granice czasu;/czas jest nieelastyczny;/czas podlega naturalnym granicom rozwiązanie: nauczenie ludzi jednoczesnego konsumowania towarów;/jednoczesna konsumpcja;/zapropionowanie równoległego pochłaniania towarów	1
2.	2 pkt – wyjaśnienie wątpliwości dotyczących konsumpcji i wskazanie formy jej zapisu 1 pkt – wyjaśnienie wątpliwości dotyczących konsumpcji lub wskazanie formy jej zapisu Przykładowa odpowiedź: Autor obawia się, że przyjemność odczuwana z konsumpcji kilku towarów jest mniejsza niż delectowanie się każdą z nich oddzielnie. Autor wyraził tę wątpliwość w formie zdania wtrąconego zapisanego w nawiasie/zdania nawiasowego/dopowiedzenia w nawiasie.	2
3.	2 pkt – wyjaśnienie znaczenia frazeologizmu i wskazanie jego znaczenia w akapicie 5. 1 pkt – wyjaśnienie znaczenia frazeologizmu lub wskazanie jego znaczenia w akapicie 5. Przykładowa odpowiedź: Kamień filozoficzny – sposób rozwiązania trudnego problemu. W tym przypadku sposób na przełamanie granic ekspansji rynku konsumpcyjnego/rozwiązanie problemu „nierozciągliwości” czasu poprzez przekonanie ludzi do jednoczesnego korzystania z kilku urządzeń elektronicznych (do medialnej wielozadaniowości).	2
4.	1 pkt – sformułowanie tezy Przykładowa odpowiedź: Korzystając z urządzeń multimedialnych, można wykonywać wiele zadań jednocześnie. lub: Korzystanie z mediów umożliwia konsumentom przekraczanie granic czasu. lub: Czas da się „rozciągać”.	1

Nr zadania	Odpowiedzi	Liczba punktów
5.	1 pkt – wymienienie <u>dwóch</u> czynników, które miały wpływ na rozwój wielozadaniowości Przykładowa odpowiedź: 1. chęć przełamania granic ekspansji rynku konsumpcyjnego (rozszerzenie tego rynku) 2. rozwój techniki, a zwłaszcza wprowadzenie na rynek smartfonów <i>Uwaga! W odpowiedzi należy odróżnić czynniki, które miały wpływ na rozwój wielozadaniowości od następstw, które te czynniki spowodowały.</i>	1
6.	1 pkt – rozstrzygnięcie, czy wiek ma wpływ na sposób konsumowania mediów i uzasadnienie swojego stanowiska Przykładowa odpowiedź: Tak, wiek ma wpływ na sposób konsumowania mediów. Symultaniczna konsumpcja mediów jest typowa aż dla 1/3 młodych ludzi, a tylko dla 1/8 osób nieco starszych./ Z symultanicznej konsumpcji mediów korzysta więcej osób młodych, a mniej starszych. lub: Nie, wiek nie ma większego wpływu. Ostatnio zauważa się, że coraz więcej osób starszych chce wykonywać wiele zadań jednocześnie (ponad połowa ludzi powyżej 55. roku życia zainstalowała łącza szerokopasmowe)./Coraz więcej osób starszych instaluje łącza szerokopasmowe. <i>Uwaga! W odpowiedzi musi pojawić się wyraźne stanowisko (tak/nie i związane z nim uzasadnienie).</i>	1
7.	2 pkt – za wyjaśnienie znaczenia obu wyrazów 1 pkt – za wyjaśnienie znaczenia jednego wyrazu Przykładowa odpowiedź: symultaniczny – jednoczesny, odbywający się w tym samym czasie, równoległy kondensować – zagęszczać, skupiać	2
8.	1 pkt – wskazanie różnicy między „zwyczajną” wielozadaniowością a wielozadaniowością medialną Przykładowa odpowiedź: „Zwyczajna” wielozadaniowość polega na wykonywaniu czynności angażujących różne zmysły i różne części ciała (np. jedzenie i słuchanie muzyki), natomiast medialna wielozadaniowość polega na jednoczesnym korzystaniu z co najmniej dwóch urządzeń medialnych, np. laptopa i telewizji, a więc często angażowania tego samego, zmysłu np. wzroku. <i>Uwaga! Musi pojawić się <u>wskazanie różnicy</u>, a nie tylko scharakteryzowanie obu typów wielozadaniowości.</i>	1
9.	1 pkt – wskazanie właściwej odpowiedzi Poprawna odpowiedź: A	1
10.	1 pkt – wyjaśnienie funkcji zmiany liczby pojedynczej na liczbę mnogą Przykładowa odpowiedź: Autor zmienia liczbę z pojedynczej na mnogą, gdyż przechodzi w rozważaniach od opisu czasów swojej młodości („byłem młody”) do czasów współczesnych. lub: Autor zmienia liczbę z pojedynczej na mnogą, gdyż przechodzi w rozważaniach od opisu swoich doświadczeń do doświadczeń znanym wszystkim czytelnikom. lub: Autor zmienia liczbę z pojedynczej na mnogą, gdyż przechodzi w rozważaniach od opisu swoich doświadczeń do utożsamiania się z całą grupą odbiorców współczesnych.	1

Nr zadania	Odpowiedzi	Liczba punktów
11.	2 pkt – poprawne wskazanie dwóch różnych celów użycia powiedzenia 1 pkt – poprawne określenie celu użycia powiedzenia w jednym z akapitów Przykładowa odpowiedź: Cel użycia powiedzenia w poszczególnych akapitach: akapit 10. – przykład ostrzeżenia z młodości/wskazanie postawy, która była krytykowana w dawnych czasach/akcentowanie zapamiętywania (zachowywania) jako wartości akapit 13. – uświadamia zmiany, jakie zaszły od czasów młodości autora/pokazuje, że nastąpiła zmiana w systemie cenionych wartości/zapamiętywanie (zachowywanie) przestało być wartością/powiedzenie się zdezaktualizowało	2
12.	1 pkt – przedstawienie paradoksu Przykładowa odpowiedź: Dzięki wielozadaniowości można szybciej się uczyć, ale wielozadaniowość też sprawia, że uczenie staje się zbędne. <i>Uwaga! Istotą przyznania punktu jest <u>wskazanie na sprzeczność</u>.</i>	1
13.	1 pkt – wskazanie właściwej odpowiedzi Poprawna odpowiedź: C	1
14.	1 pkt – za wypisanie ze wskazanych akapitów dwóch wyrażen w stylu potocznym Przykładowa odpowiedź: „sztuka surfowania”, „niech żyje szybkie uczenie się”, „żaden z tych strzępów nie przeniknie na tyle głęboko”, „chętniej widziana”, „działanie urządzeń pompujących w nas informacje”. <i>Uwaga! Punkt przyznaje się, gdy uczeń podał po jednym wyrażeniu w stylu potocznym z każdego ze wskazanych akapitów.</i>	1
15.	2 pkt – poprawne przyporządkowanie numerów akapitów wszystkim punktom planu 1 pkt – poprawne przyporządkowanie czterech lub pięciu numerów akapitów poszczególnym punktom planu Poprawne odpowiedzi: 1. Charakterystyka ery konsumpcyjnej i problemów w niej występujących. 1., 2., 3., 4. 2. Postawienie tezy. 5. 3. Przytoczenie badań i przykładów potwierdzających tezę. 6., 7., 8., 9. 4. Odwołanie do doświadczeń autora. 10. 5. Odwołanie do doświadczeń młodego pokolenia. 11., 12. 6. Puenta. 13.	2
	Razem	20

Część II – pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim

Temat 1. Dwie postawy wobec polskiej przyrody. Analizując i interpretując podane fragmenty *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza, porównaj poglądy bohaterów na ten temat. Zwróć uwagę na argumenty przytoczone w rozmowie. Wykorzystaj znajomość całego utworu, by wyjaśnić źródła odmiennych poglądów i postaw.

I. Rozwinięcie tematu (maksymalnie 25 pkt)

1. Rozpoznanie wstępne (0–2 pkt)

Na przykład:

- a) umiejscowienie fragmentu w tekście,
- b) temat fragmentu: rozmowa na temat przyrody polskiej i obcej,
- c) określenie sytuacji: przebywanie na łonie przyrody; rozmowa bohaterów spowodowana sytuacją wykonywania rysunku przez Hrabiego,
- d) forma wypowiedzi: dominacja dialogu uzupełnianego wypowiedziami narratora,
- e) subiektywizm narracji (narrator sprzyja poglądom Tadeusza).

2. Poglądy oraz argumenty Telimeny i Hrabiego (0–8 pkt)

Na przykład:

poglądy

- a) bezkrytyczne uwielbienie przyrody dalekich krajów,
- b) lekceważący stosunek do rodzinnych krajobrazów,

argumenty

- c) uważają egzotyczny pejzaż za inspirację dla artystów,
- d) podkreślają różnorodność (wyliczenie gatunków roślin) i piękno egzotycznej natury,
- e) odrzucają swojski krajobraz – nie sprzyja on rozwojowi talentów (jest formą, tłem, materią),
- f) doceniają piękno zagranicznej przyrody; uważają, że takiej oceny mogą dokonać tylko ci, którzy są obcy w świecie (widzieli ją; Tadeusz ma zbyt małą wiedzę),
- g) są przekonani, że ci, których ogranicza miłość ojczyzny („gust Soplicowski”), nie są w stanie zachwycić się naturą zagraniczną,
- h) prezentują argumenty o charakterze intelektualnym,
- i) w wypowiedziach ujawniają egzaltację, ironię i kpinę.

3. Poglądy oraz argumenty Tadeusza (0–8 pkt)

Na przykład:

poglądy

- a) uwielbienie polskiej przyrody,
- b) krytyczna postawa wobec egzotycznej przyrody,

argumenty

- c) podaje w wątpliwość urodę egzotycznej przyrody poprzez zestawienie jej z polską naturą,
- d) dostrzega niedoskonałości („wady”) egzotycznych roślin,
- e) wskazuje piękno i różnorodność polskich drzew, dostrzega baśniowość przyrody (budzi wyobraźnię),
- f) zwraca uwagę na paradoks malowania egzotycznych pejzaży w Polsce,
- g) powołuje się na opinie innych („będą z Pana żartować sąsiedzi”),
- h) popiera postawę malarza Orłowskiego,
- i) prezentuje argumenty o charakterze emocjonalnym,
- j) reaguje z gniewem i pasją.

4. Źródła poglądów i postaw (0–4 pkt)

Na przykład:

Telimeny

a) ceni to, co cudzoziemskie (kosmopolitka, żona modna),

b) obyta w „wielkim świecie”, mieszkała w Petersburgu,

c) pobyt w Soplicowie traktuje jak zesłanie (samotna, brak stabilizacji życiowej),

Hrabiego

d) kosmopolita, wiele czasu spędził za granicą, zafascynowany cudzoziemszczyzną (ubiór, słownictwo, zachowanie),

e) typ modnego kawalera,

Tadeusza

f) wychowany w duchu patriotyzmu,

g) poczciwy, prostolinijny („prostak” w pozytywnym znaczeniu).

5. Wnioski (0–3 pkt)

Pełny wniosek (3 pkt)

Dostrzeżenie różnych poglądów bohaterów na temat polskiej przyrody, wskazanie przyczyn tych postaw (patriotyzm Tadeusza – bezkrytyczne naśladowanie wzorów z Europy przez Telimenę i Hrabiego), określenie funkcji tak ukazanych postaw w utworze.

Częściowy wniosek (2 pkt)

Dostrzeżenie różnych poglądów bohaterów na temat polskiej przyrody, wskazanie przyczyn tych postaw (patriotyzm Tadeusza – bezkrytyczne naśladowanie wzorów z Europy przez Telimenę i Hrabiego).

Próba podsumowania (1 pkt)

Dostrzeżenie różnych poglądów bohaterów na temat polskiej przyrody.

II. Kompozycja (0–5 pkt)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy zostały przyznane punkty za rozwinięcie tematu.

podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym (5 pkt)

uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części (3 pkt)

wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna (1 pkt)

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. Styl (0–5 pkt)

jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka (5 pkt)
zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka (3 pkt)
na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe (1 pkt)

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. Język (0–12 pkt)

język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja (12 pkt)
język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja (9 pkt)
język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia (6 pkt)
język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych (3 pkt)
język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych (1 pkt)

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. Zapis (0–3 pkt)

bezbłędna ortografia; poprawna interpunkcja (nieliczne błędy) (3 pkt)
poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia); na ogół poprawna interpunkcja (2 pkt)
poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia); interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów) (1 pkt)

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. Szczególne walory pracy (0–4 pkt)

Temat 2. Nadzwyczajni lokatorowie. Analizując podany fragment i odwołując się do powieści, scharakteryzuj studentów i ich relacje ze społeczeństwem. Zwróć uwagę na postawę narratora.

I. Rozwinięcie tematu (maksymalnie 25 pkt)

1. Rozpoznanie wstępne (0–3 pkt)

Na przykład:

- a) powieść pozytywistyczna,
- b) fragment *Pamiętnika starego subiekta*,
- c) sytuacja: pierwsza wizytacja kamienicy przez Rzeckiego i Wirskiego po zakupie jej przez Wokulskiego,
- d) temat fragmentu: rozmowa z nieznoszonymi, zalegającymi z czynszem studentami.

2. Charakterystyka studentów (0–9 pkt)

Na przykład:

- a) przedstawiciele inteligencji: Maleski, Patkiewicz i trzeci spośród nich,
- b) młodzi ludzie, studenci medycyny,
- c) ubodzy: nie stać ich na komorne, na wyposażenie mieszkania,
- d) zaradni: udzielają korepetycji za wynagrodzenie,
- e) pewni siebie, bezczelni,
- f) pomysłowi w argumentowaniu swoich racji i w rozrywkach,
- g) przekorni i prowokacyjni wobec innych lokatorów,
- h) nieobyczajni, bezwstydni: nie przestrzegają zasad,
- i) niesforni, dowcipni, skłonni do błazenady,
- j) scharakteryzowani poprzez przestrzeń, w której mieszkają.

3. Relacje studentów ze społeczeństwem (0–5 pkt)

Na przykład:

- a) postrzegają porządek społeczny jako niesprawiedliwy; kontestują go,
- b) domagają się większego zainteresowania innych swoją grupą społeczną,
- c) uważają, że z racji urodzenia i edukowania należy im się utrzymanie od społeczeństwa,
- d) wierzą w uczciwą pracę i prawo do godnego wynagrodzenia za nią,
- e) uznają płacenie za czynsz za niewolnictwo,
- f) wskazują na konieczność wzajemnej uczciwości w relacjach jednostka – społeczeństwo.

4. Postawa narratora (0–5 pkt)

Na przykład:

- a) narrator pierwszoosobowy, subiektywny,
- b) Ignacy Rzecki (autor pamiętnika), przedstawiciel mieszczaństwa, przyjaciel i plenipotent Wokulskiego,
- c) zdumiony zachowaniem lokatora,
- d) stara się zrozumieć argumenty studenta,
- e) mimo niekorzystnego wyniku rozmowy z sympatią myśli o studencie,
- f) relacjonuje wizytę z żartobliwym dystansem.

5. Wnioski (0–3 pkt)

Pełny wniosek (3 pkt)

Dostrzeżenie, że obraz studentów w powieści jest elementem panoramy polskiego społeczeństwa; ukazanie marginalnej pozycji inteligencji w nim; zauważenie lekceważącego stosunku do wykształcenia i wiedzy. Wskazanie na fakt, że bohaterowie zostają scharakteryzowani także pośrednio poprzez opis mieszkania. Zauważenie, że narrator sprzyja ludziom świadomym swojej wartości i powinności w społeczeństwie.

Częściowy wniosek (2 pkt)

Dostrzeżenie, że obraz studentów w powieści jest elementem panoramy polskiego społeczeństwa; scharakteryzowanie studentów oraz relacji między nimi a społeczeństwem. Zauważenie, że narrator sprzyja ludziom świadomym swojej wartości i powinności w społeczeństwie.

Próba podsumowania (1 pkt)

Scharakteryzowanie studentów oraz relacji między nimi a społeczeństwem. Wskazanie, że narrator sprzyja bohaterom.

II. Kompozycja (0–5 pkt)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym (5 pkt)

uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części (3 pkt)

wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna (1 pkt)

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. Styl (0–5 pkt)

jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka (5 pkt)

zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka (3 pkt)

na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe (1 pkt)

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. Język (0–12 pkt)

język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja (12 pkt)

język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja (9 pkt)

język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia (6 pkt)

język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych (3 pkt)

język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych (1 pkt)

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. Zapis (0–3 pkt)

bezbłędna ortografia; poprawna interpunkcja (nieliczne błędy) (3 pkt)
poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia); na ogół poprawna interpunkcja (2 pkt)
poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia); interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów) (1 pkt)

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. Szczególne walory pracy (0–4 pkt)